Published on (https://www.bnm.md)

Statistics Expand Hide

01.07.2020

Norme metodologice de compilare a sintezei monetare

I. Definiții, structură și clasificare

Baza metodologică de compilare a sintezei monetare corespunde standardelor analitice de prezentare a datelor privind statistica monetară şi financiară ale Fondului Monetar Internațional (FMI), fiind în concordanță cu termenii, scopul, metodele, clasificările internaţionale prevăzute în Manualul privind statistica monetară şi financiară (MFSM a. 2000), precum şi Manualul și ghidul de compilare a datelor pentru statistica monetară şi financiară (MGFSM a. 2016).

Sinteza monetară [1] este o reprezentare a activelor și obligațiilor elaborată în baza datelor evidenţei contabile analitice de la sfârşitul perioadei de raportare şi corespunde înregistrărilor din bilanţul contabil al Băncii Naţionale a Moldovei (BNM), bilanțurilor băncilor licențiate din Republica Moldova, precum și ale băncilor în proces de lichidare. Criteriile de grupare a conturilor bilanțiere în cadrul sintezei monetare sunt: rezidenţa, instrumentul financiar, sectorul şi moneda.

Conform criteriului de rezidență al participanților la tranzacții, în sinteza monetară se identifica două blocuri distincte: active externe nete și active interne nete. În cazul în care participanții la tranzacțiile cu BNM, băncile licențiate sau cu cele în proces de lichidare sunt nerezidenți, soldul operațiunilor cu aceștea va fi reflectat la activele externe nete. Termenul de nerezident este definit în conformitate cu articolul 3 alin. (10) din Legea nr. 62 din 21 martie 2008 privind reglementarea valutară.

Rezultatul tranzacțiilor dintre BNM, băncile licențiate și băncile în proces de lichidare și rezidenți este reflectat în sinteza monetară conform sectorului de activitate. În scopul analizei statistice şi economice, sectoarele economiei Republicii Moldova sunt clasificate în corespundere cu activitatea primară desfășurată, după cum urmează:

- I. Sectorul societăţilor financiare ;
- II. Sectorul administraţiei publice ;
- III. Sectorul societăţilor nefinanciare;
- IV. Alte sectoare rezidente.

I. Sectorul societăţilor financiare include instituţiile financiare bancare, precum şi organizațiile mediului financiar nebancar rezident, a căror activitate de bază constă în intermedierea financiară sau o altă activitate financiară auxiliară şi include următoarele subsectoare:

1. Banca centrală - Banca Naţională a Moldovei;
2. Băncile şi alte instituţii financiare – instituții care acceptă depozite, exclusiv banca centrală;
3. Mediul financiar nebancar cuprinde societăţile de asigurare, fondurile nestatale de pensii, alţi intermediari financiari şi auxiliari financiari:

- **societăţi de asigurare** reprezintă organizaţiile a căror activitate constă, în principal, în oferirea, negocierea şi încheierea de contracte de asigurare şi reasigurare, încasarea de prime, lichidarea de daune, efectuarea de acţiuni de regres şi recuperare;
- **fonduri nestatale de pensii** sunt organizaţii necomerciale care se ocupă cu colectarea şi evidenţa

contribuţiilor financiare depuse benevol de persoanele fizice sau juridice, în numele acestora şi care asigură sporirea acestor mijloace pentru plata pensiei suplimentare;

alţi intermediari financiari includ:

- **organizaţii de creditare nebancară** – societăți pe acțiuni sau societăți cu răspundere limitată, care desfășoară cu titlu profesional doar activități de creditare nebancară: acordare de credite nebancare și leasing financiar;
- **asociaţii de economii şi împrumut** - organizaţii necomerciale cu statut juridic special, constituite benevol de persoane fizice şi juridice, asociate pe principii comune, care acceptă de la membrii săi depuneri de economii, le acordă acestora împrumuturi, precum şi alte servicii financiare, în conformitate cu categoriile licenţelor pe care le deţin;
- **fonduri de investiţii** – societăţi pe acţiuni, participanţi profesionişti pe piaţa valorilor mobiliare care atrag mijloace prin plasarea acţiunilor proprii, exercită sistematic investirea şi reinvestirea mijloacelor atrase în valori mobiliare ale altor rezidenţi şi în care media anuală a valorilor mobiliare ale altor emitenţi în valoarea de bilanţ a activelor totale ale fondurilor de investiţii constituie cel puţin 35 la sută;
- **auxiliari financiari** – instituţii financiare a căror activitate este legată de intermedierea financiară, dar fără a fi ele însele intermediari financiari.

II. Sectorul administraţiei publice include unităţile instituţionale a căror funcţie principală este de a produce bunuri și servicii non-piață destinate consumului individual și colectiv şi de a efectua operaţiuni de redistribuire a veniturilor statului. Resursele lor provin din contribuţiile obligatorii vărsate de unităţile care aparţin altor sectoare instituţionale. Acest sector instituţional se împarte în două subsectoare:

1. Organele administraţiei publice centrale;
2. Organele administraţiei publice locale.

III. Sectorul societăţilor nefinanciare cuprinde unităţile instituţionale nefinanciare care au funcţia de a produce bunuri şi servicii nefinanciare destinate pieţei şi ale căror resurse principale provin din vânzarea acestora. Acest sector include societăţile comerciale, inclusiv filiale, reprezentanţele acestora, precum şi societăţile comerciale afiliate care au ca scop principal producerea, comercializarea mărfurilor şi acordarea de servicii nefinanciare, şi constă din două subsectoare:

1. **Societăţile comerciale nefinanciare cu capitalul majoritar public** includ societăţile comerciale, precum şi societăţile comerciale afiliate care sunt controlate de organele administraţiei publice în cazul în care ultimele au dreptul de proprietate de mai mult de 50 la sută din capitalul societăţilor;
2. **Societăţile comerciale nefinanciare** cu capitalul majoritar privat includ societăţile comerciale a căror pondere mai mare de 50 la sută din capital aparţine sectorului privat sau capitalului străin.

IV. Alte sectoare rezidente includ următoarele subsectoare:

1. **Gospodării ale populaţiei** care cuprind persoane sau grupuri de persoane atât în calitate de consumatori, cât şi, eventual, de întreprinzători. La acest subsector se atribuie:
   - **persoanele fizice** sau grupuri de persoane fizice care folosesc aceeaşi locuinţă, consumă în colectiv bunuri şi servicii şi, eventual, produc bunuri şi/sau servicii nefinanciare exclusiv pentru consumul propriu;
   - **persoanele fizice** care practică activitate organizate sub forma asociaţiilor de persoane fără personalitate juridică şi care sunt producători de bunuri şi/sau servicii pentru piaţă, şi anume, întreprinderile individuale, gospodăriile ţărăneşti, deţinătorii de patentă, notarii, avocaţii, executorii judiciari etc.
2. **Instituţii fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populaţiei** grupează unităţile instituţionale care prestează servicii gratuite pentru gospodării şi ale căror resurse provin din contribuţiile voluntare

efectuate de gospodării şi din veniturile din proprietate şi cuprind organizaţiile necomerciale care deservesc gospodăriile populaţiei: sindicatele, partidele politice, cultele religioase, asociaţiile culturale şi sportive etc.

Sistemul de clasificare:

Sinteza monetară este prezentată sub următoarele forme agregate:

— Sinteza monetară pe Banca Națională a Moldovei (I).
— Sinteza monetară pe sistemul bancar (II).

I. Sinteza monetară pe Banca Naţională a Moldovei

1. **Activele externe nete** reprezintă valoarea cumulativă a soldurilor operațiunilor active (+) și pasive (-) între BNM și nerezidenți în valută convertibilă, neconvertibilă și în lei (a + b).

a) Activele oficiale de rezervă nete includ (i - ii):
i. **Active oficiale de rezervă** reprezintă rezervele internaționale ale Republicii Moldova, care includ:
• aur monetar;
• Drepturile Speciale de Tragere (DST);
• numerar în valută;
• depozite plasate la nerezidenți;
• titluri de valoare emise de nerezidenți;
• poziția de rezervă la FMI;
• alte cereri față de nerezidenți.
ii. **Obligațiunile externe** constau din:
• creditele primite de la FMI;
• sursele Directoratului Liniei de Credit;

b) **Alte active externe** nete reprezintă diferența altor active și pasive ale BNM aferente nerezidenților.

2. **Activele interne nete** includ cererile interne nete ale BNM și alte articole nete (a + b).

a) **Cereri interne** nete includ (i + ii):
i. **Cererile nete față de guvern** reprezintă diferența între cererile și obligațiunile BNM față de Guvernul Republicii Moldova.
• Cererile față de guvern includ valorile mobiliare de stat emise după convertirea creditelor acordate anterior de BNM, precum și valorile mobiliare emise în baza Legii nr. 235 din 3 octombrie 2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr.807 din 17 noiembrie 2014 și nr.101 din 1 aprilie 2015.
• Obligațiunile față de guvern includ soldurile fondurilor pe conturile bugetului de stat și ale bugetelor organelor administrației publice locale, precum și depozitele și alte fonduri atrase de la organele de stat în moneda națională și în valută.
ii. **Cererile nete față de bănci** includ diferența dintre creditele acordate de către BNM băncilor pentru creditarea cooperativelor de construcție și locuințe (CCL), valorile mobiliare procurate în Repo, creditele "overnight" și suma certificatelor emise de BNM, precum și scontul acestora;

b) **Alte articole (nete)** reprezintă cererile față de sectorul privat, conturile de capital, inclusiv rezervele totale și rezervele speciale, diferența aferentă reevaluării valutei, precum și soldul tranzacțiilor care nu au fost incluse în pozițiile sus-menționate.

3. **Baza monetară în sensul larg** reprezintă obligațiunile monetare și de credit ale BNM și include următorii

indicatori monetari:

a) **banii în circulație**, ce includ numerarul emis de BNM, cu excepția sumelor de numerar în casa BNM;

b) **rezervele bancare**, ce includ rezervele obligatorii și alte rezerve formate în corespundere cu soldul conturilor "Loro" ale băncilor rezidente;

c) **depozite ale organizațiilor rezidente plasate la BNM**, care se includ în masa monetară în sensul larg;

d) **depozitele "overnight"** ale băncilor;

e) **rezervele obligatorii în valută**;

f) **alte depozite în BNM** care aparțin altor sectoare ale economiei.

II. Sinteza monetară pe sistemul bancar

1. **Activele externe nete** reprezintă valoarea cumulativă a soldurilor operațiunilor active (+) și pasive (-) ale BNM, ale băncilor licențiate și ale băncilor în proces de lichidare în raport cu nerezidenții, denominate în moneda națională și în valută (a + b).

a) **Activele oficiale de rezervă** nete reprezintă diferența dintre soldul cererilor față de nerezidenți și cel al obligațiunilor față de nerezidenți.

I. **Cererile față de nerezidenți** includ activele străine ale autorității monetare și ale băncilor: aur monetar și drepturi speciale de tragere (DST), valută în numerar, depozite (inclusiv conturile NOSTRO), obligațiuni (valori mobiliare de stat, corporative), credite și împrumuturi, acțiuni și alte forme de participare la capital, alte cereri.

II. **Obligațiunile față de nerezidenți** includ toate tipurile de obligațiuni ale autorității monetare și ale băncilor față de nerezidenți: depozite, titluri de creanță, credite, împrumuturi, obligațiuni pentru DST distribuite și alte obligațiuni.

b) **Alte active externe nete** includ alte solduri active și pasive aferente nerezidenților, în valută, inclusiv articole în valută neconvertibilă ale sistemului bancar.

2. **Activele interne nete** reprezintă soldul cererilor interne și al altor articole (nete) (a + b).

a) **Cererile interne** includ toate cererile nete ale sistemului bancar față de guvern și față de economia națională, în moneda națională și în valută (i + ii).

i. **Cererile nete față de guvern** reprezintă diferența dintre cererile și obligațiunile sistemului bancar (inclusiv ale BNM) față de guvern.

• Cererile față de guvern includ investițiile sistemului bancar în valori mobiliare ale Guvernului Republicii Moldova, creditele și alte creanțe ale BNM și ale băncilor licențiate către autoritățile publice: titluri de creanță, împrumuturi și alte cereri.

• Obligațiunile față de guvern includ soldurile bugetului, depozitele și alte fonduri în moneda națională și în valută ale organelor administrației publice ale Republicii Moldova și ale administrațiilor locale, fondurile de stat și alte fonduri extrabugetare atrase de sistemul bancar.

ii. **Cererile nete față de economia națională** reprezintă cererile sistemului bancar al Republicii Moldova (inclusiv ale băncilor în proces de lichidare), în moneda națională și în valută, față de societățile comerciale nefinanciare cu capital majoritar public sau privat, față de mediul financiar nebancar și față de alte sectoare rezidente. Acest capitol include:

• credite și împrumuturi (inclusiv datorii restante), dobânzi restante aferente creditelor;

• titluri de creanță și acțiuni;

• alte cereri.

b) **Alte articole (nete)** includ soldurile aferente operațiunilor active și pasive ce nu au fost incluse în agregatele sus-menționate, precum și corecțiile de consolidare, soldul depozitelor în băncile în proces de lichidare care sunt excluse din masa monetară.

3. **Masa monetară (M3)** reprezintă un set de mijloace de plată general acceptate în economie sau valoarea mijloacelor bănești în numerar și fără numerar aflate în circulație.

Structura masei monetare (M3) este determinată de BNM prin relația dintre agregatele monetare după cum urmează:

> **Banii în circulație în afară sistemului bancar (M0)** - numerarul pus în circulație de către BNM, cu excepția numerarului aflat în casa BNM și în casele băncilor din Republica Moldova.

> **Masa monetară (M1)** – agregatul monetar care include numerarul în circulație în afara sistemului bancar (agregatul monetar M0) și soldurile în moneda națională pe conturile de decontare, conturile curente ale persoanelor juridice, ale persoane fizice care practică activitate și ale persoanelor fizice rezidente la băncile din Republica Moldova.

> **Masa monetară (M2)** – masa monetară în definiția națională, care include agregatul monetar M1, soldurile, în moneda națională, ale conturilor depozitelor la termen și alte fonduri atrase la termen de la populație, organizații nefinanciare și financiare (cu excepția băncilor) rezidente, precum și instrumente ale pieței monetare.

> **Masa monetară (M3)** – suma agregatului monetar M2 și a tuturor depozitelor în valută plasate de rezidenți în băncile din Republica Moldova.

II. Datele cuprinse

— **Unităţile cuprinse**
Sinteza monetară pe sistemul bancar cuprinde datele BNM, ale băncilor licențiate și ale băncilor în proces de lichidare din Republica Moldova.

— **Tranzacţiile cuprinse**
Sinteza monetară pe sistemul bancar include toate operațiunile înregistrare în bilanțul contabil al BNM, ale băncilor licențiate și ale băncilor în proces de lichidare din Republica Moldova.

— **Aria geografică cuprinsă**
Sinteza monetară pe sistemul bancar cuprinde băncile din Republica Moldova, cu excepția băncilor care activează pe teritoriul Transnistriei.

— **Unitatea de măsură și modul de diseminare**
Sinteza monetară este prezentată în milioane lei moldovenești şi este disponibilă lunar pe pagina web a Băncii Naţionale a Moldovei.

III. Principii de contabilitate

Evidența contabilă în BNM şi în băncile din Republica Moldova este ținută conform Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), în baza metodei contabilității de angajamente.

Evaluarea instrumentelor financiare se face conform prevederilor SIRF, ținând cont de clasificarea acestora.

Evaluarea instrumentelor financiare în valută: Stocurile valutare se reevaluează zilnic la cursul oficial al leului moldovenesc stabilit de BNM.

Provizioanele: Rezervele generale şi specifice (provizioanele) ale BNM şi ale băncilor în sinteza monetară se includ în alte articole.

IV. Sursa datelor

Datele incluse în sinteza monetară a BNM reprezintă o consolidare analitică a bilanțului BNM. Datele pentru sinteza pe sistemul bancar sunt obţinute din rapoartele standardizate privind statistica monetară, în care conturile sunt grupate după principii de rezidenţă, valută, instrumente financiare şi sector. Băncile ţin evidenţa contabilă în conformitate cu Planul de conturi al evidenţei contabile în băncile licențiate din Republica Moldova din 26.03.1997 (cu modificările și completările ulterioare), fapt care facilitează colectarea şi clasificarea calitativă a datelor.

V. Sinteza datelor

BNM efectuează colectarea datelor băncilor în conformitate cu articolul 11 alin. (1) și articolul 27 alin. (1) lit.c) din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, precum și cu articolul 84 alin. (1) din Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor, conform cărora băncile sunt obligate să prezinte BNM rapoarte în forma, conţinutul şi termenele stabilite de către BNM. Rapoartele lunare ale băncilor privind statistica monetară sunt expediate în termene stabilite în punctul 9 din Instrucțiunea cu privire la modul de completare de către băncile licențiate a Raportului privind statistica monetară.

Datele din rapoarte sunt verificate de BNM utilizând teste analitice. De regulă, compilarea datelor se finalizează în decursul a 14 zile în cazul datelor BNM și a 20 zile în cazul datelor aferente sistemului bancar, după care are loc procesul de diseminare a acestora.

În cazul modificărilor survenite în baza constatărilor auditului, sinteza monetară va fi modificată și diseminată repetat.

VI. Planurile de perfecţionare

Modificări recente:

Datele din sinteza monetară sunt reflectate ținând cont de ultimele modificări ale Planului de conturi al BNM (Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 98 din 04.04.2019 – în vigoare din 04.04.2019) și ale Planului de conturi al evidenței contabile în băncile licențiate din Republica Moldova (Hotărârea Comitetului executiv al BNM nr. 307 din 07.12.2017 – în vigoare din 01.01.2018).

BNM a implementat rețeaua locală de informare şi de comunicare cu băncile în scopul dezvoltării pieţei interbancare şi perfecţionării difuzării datelor bancare.

Periodic sunt revizuite actele normative care reglementează forma și conținutul rapoartelor prezentate la BNM în vederea producerii statisticilor monetare și financiare.

Tags
active interne [2]
active externe [3]
agregate monetare [4]
sistem bancar [5]
masa monetară [6]
baza monetara [7]
metodologie [8]
sinteza [9]

Source URL:
https://www.bnm.md/en/node/50754

Related links:

[1] https://www.bnm.md/bdi/pages/reports/dpmc/DPMC11.xhtml [2] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=active interne [3] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=active externe [4] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=agregate monetare [5] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=sistem bancar [6] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=masa monetară [7] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=baza monetara [8] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=metodologie [9] https://www.bnm.md/en/search?hashtags[0]=sinteza